Memo

Datum : donderdag 18 maart 2021

Aan : Onderhandelaars coalitiebesprekingen

Van : Clemens Berntsen

Betreft : aanvullende informatie GHA

In het overleg van 16 maart 2021 heb ik op verzoek van de onderhandelaars bij de coalitiebesprekingen een toelichting gegeven op vragen over de inzameling van grofhuishoudelijk afval (GHA) in Arnhem. Aanleiding was de vraag over de consequenties van het eventuele herintroduceren van de 'kraakwagen'. Daarnaast kwamen andere alternatieven aan de orde. Op uw verzoek zet ik de kenmerken van drie varianten in dit document op een rij:

1. Vaste 'kraakroutes' per wijk;
2. Uitbreiden mogelijkheden gratis GHA op afroep;
3. Introduceren 'milieukar'.

De varianten worden hieronder kort toegelicht en beoordeeld op de criteria kosten, milieu en service voor de inwoners. In een vergelijkingstabel worden tenslotte de resultaten op hoofdlijnen vergeleken.

Ad 1. Kraakroutes

Uitgangspunt in deze variant is dat op een vooraf vastgesteld vaste dag per wijk GHA aan de straat kan worden gezet. Inzameling vindt plaats met behulp van een kraakperswagen. Het ingezamelde materiaal wordt integraal verbrand.
Dit is de werkwijze zoals deze in het verleden, ruim voor invoering van omgekeerd inzamelen, ook in Arnhem gangbaar was.

Kosten

Om een kostenindicatie te geven voor het opnieuw inrichten van deze variant zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- In elke wijk wordt viermaal per jaar een kraakroute gereden;
- Uit gehouden proeven blijkt dat gemiddeld tussen de 10 en 15% per inzamelronde meedoet, dus iets aanbiedt, hier is gerekend met 38.400 aanbiedingen van 1 m3 per jaar.;
- Het inrichten van kraakroutes heeft naar verwachting effect op het aantal bijplaatsingen, Gecalculeerd is met een afname van 60%, maar is daarmee niet verdwenen;
- De kosten worden vergeleken met de huidige situatie waarbij grofvuil tegen betaling op afroep wordt gehaald en gecombineerd wordt met het weghalen van dumpingen en bijplaatsingen bij de containers.

Milieu

Doordat ingezameld materiaal met de kraakperswagen niet (na)gescheiden wordt maar integraal verbrand, is de score op milieugebied van deze variant laag. Dit was destijds ook de belangrijkste reden om het halen van GHA te ontmoedigen en het brengen naar een afvalbrengstation (ABS) te bevorderen. Op een ABS wordt een scheidingspercentage van 85% van het geleverde GHA gerealiseerd.

Een ander milieuaspect is de slechte inpasbaarheid in het huidige DIFTAR-systeem. Het creëren van vaste kraakdagen per wijk zal naar verwachting ook leiden tot het toenemen van aanbieden van (fijn) huishoudelijk afval in deze stroom en daarmee tot een lager aanbod via het betalingstraject van betaalde afvalzakken.

Service
Het serviceniveau voor inwoners is hoog in vergelijking met het huidige halen op afroep tegen betaling.

Ad 2. Gratis halen op afroep.
Belangrijkste verschil met optie 1. is dat een inwoner hierbij een afspraak maakt voor het ophalen van GHA. Na aanmelding wordt binnen 10 werkdagen de inzameling ingepland.
Deze wijze van inzamelen kan beter beheerd worden vooraf. Na melding aan de telefoon of via de site kunnen mogelijk herbruikbare goederen uitgefilterd worden of via andere kanalen worden opgehaald, denk aan matrassen, herbruikbare goederen en afgedankte apparaten.
Eigenlijk is deze optie het uitbreiden van de huidige (betaal)systematiek naar een aantal malen gratis aanbieden. In de huidige situatie moet per melding en m3 € 36,50 worden betaald, Gelrepashouders kunnen tweemaal gratis aanbieden. Op dit moment wordt beperkt gebruik gemaakt van de betaalde haaloptie, ongeveer 2.500 meldingen per jaar.

Kosten
Uitgangspunten bij de kostenberekening:
- Inwoners kunnen 3 maal per jaar 1m3 gratis GHA laten halen aan huis;
- Uit eerdere proeven lijkt een deelname van 10% een reële inschatting, in totaal 24.000 aanbiedingen per jaar reëel.
- Het effect op de bijplaatsingen wordt lager ingeschat dan onder variant 1, een afname van 50%.

Milieu
Ook in deze variant vindt geen nascheiding van ingezameld GHA plaats. Het milieueffect wordt iets beter beoordeeld dan onder variant 1, bij melding kan iets beter gestuurd worden op apart halen van matrassen, meubilair en apparaten.
In combinatie met DIFTAR: het bijplaatsen van fijn huishoudelijk afval kan in deze variant uiteraard ook plaatsvinden maar het risico hierop risico wordt iets lager ingeschat dan onder 1.

Service
Service is goed, wel zal tijdig bedacht moeten worden wanneer spullen aan de straat worden aangeboden. Er zal altijd een wachttijd van een aantal dagen geaccepteerd moeten worden..

Ad 3. Milieukar
Deze variant biedt een oplossing voor het klein grofvuil dat niet in de trommel van de ondergrondse container past. Deze materialen kunnen worden aangeboden aan een mobiel vrachtwagentje dat periodiek in de wijk of bij winkelcentra staat. Hier worden onder andere producten van plastic, hout en metalen op gescheiden ingenomen en later op het ABS verder nagescheiden. Bemensing van de milieukar kan voor een deel via SROI-taken worden ingevuld door inzamelaar Suez.

Kosten

Uitgangspunten:

- Er worden 32 standplaatsen verdeeld over Arnhem ingericht;
- Elke vier weken staat de kar hier gedurende 4 uur;
- De milieukar heeft een beperkt effect op de bijplaatsingen, een afname van maximaal 5% is ingecalculeerd.

Milieu

Systeem past goed binnen Diftar. Spullen die niet goed in de container passen en waarvoor niet direct naar een ABS gereden wordt, kunnen hier laagdrempelig naar toe worden gebracht. Effect in kwantiteit op bijplaatsingen is naar verwachting beperkt. De hergebruiksmogelijkheden, kwaliteit van deze apart aangeboden kleine spullen die voorheen in het grofvuil terecht kwamen, worden wel verbeterd.

Service

In de huidige inzamelsystematiek wordt het aanbieden van kleine materialen die niet in de 30-liter trommel passen als een gemis beschouwd. De milieukar kan een belangrijke aanvulling bieden. Hangt mede af van de dichtheid en spreiding van de brenglocaties over de stad.

Vergelijking GHA opties.

In onderstaande tabel worden de beschreven alternatieven vergeleken met de huidige inzamelmethode. De analyse is uiteraard gebaseerd op de eerder vermelde inschattingen, en is op kostencomponenten doorgerekend.

	0. Huidige systeem	**1. Vaste kraakdagen**	**2. Gratis halen op afroep**	**3. Milieukar**
Inzameling en verwerking gehaald GHA en opruimen bijplaatsingen Kosten/jaar ((x 1000 euro)	800	1.400	1.100	960
Meerkosten/jr. t.o.v. huidig systeem (x 1000 euro)		600	300	160
Stijging AH per huishouden/jaar		€ 7,50	€ 3,75	€ 2
Hergebruik		- -	-	+
Combinatie met Diftar		- -	-	+ +
Service inwoner		+ +	+	+

- - aanzienlijk slechter beoordeeld in vergelijking met huidige systeem
- slechter beoordeeld
+ beter beoordeeld
+ + aanzienlijk beter